

Yttrande

(Vänsterpartiet, Socialdemokraterna, Miljöpartiet)

2026-03-16

Nr (8)

Yttrande angående Redovisning av uppdrag att föreslå vilka verksamheter i stadens lokalvård som kan omorganiseras till egen regi med störst positiv påverkan på arbetsvillkor och minskad risk för arbetslivskriminalitet och exploatering.

Yttrandet

Att en ökad andel av lokalvården sker i egen regi har flera positiva effekter. När det gäller centrala delar som rör arbetsvillkor, såsom antalet semesterdagar och rätt till heltid, är kollektivavtalen för personal i staden mer förmånliga jämfört med avtalen hos ramavtalsleverantörerna. Att säkerställa goda villkor för personalen är särskilt viktigt mot bakgrund av att lokalvårdsbranschen generellt är en utsatt bransch, där många av de anställda också ofta är i en utsatt position på arbetsmarknaden. Att öka andelen lokalvård i egen regi kan även ge fler som arbetar i yrket i stadens verksamheter chansen att bli en del av en större arbetsgemenskap på sin arbetsplats.

En större andel lokalvård i egen regi har också positiva effekter ur ett säkerhetspolitiskt perspektiv i en orolig omvärld. Flera nämnder som ingår i den kartläggning som föregick det aktuella ärendet, bland annat kretslopp- och vattennämnden och kulturnämnden, pekar just på säkerhetsargumentet som en viktig del i att bedriva löpande lokalvård i egen regi.

När det gäller lokalvård som köps in av stadens verksamheter, så handlar det till stora delar om så kallad särskild lokalvård och där viss utrustning eller kompetens behövs och utförs vid enskilda tillfällen. Det kan även vara andra omständigheter, såsom storlek på lokaler samt geografiska lägen, som gör att det ur både kostnads-, kvalitets- och arbetsvillkorsperspektiv i vissa fall bedömts mer ändamålsenligt att upphandla lokalvården. Som framkommer i redovisningen har staden ett bra arbetssätt för att, genom att ställa arbetsrättsliga villkor i upphandlingarna, skapa bra förutsättningar för goda arbetsvillkor för anställda. Vi delar stadsledningskontorets bedömning att förutsättningarna för hur lokalvårdsarbetet organiseras ser olika ut i olika nämnder.

I ärendet noteras att grundskolenämnden – som största köpare av lokalvård – sedan denna redovisning initierades överfört den största delen av sin upphandlade lokalvård i egen regi samt att förskolenämnden har fattat liknande beslut. Också i idrotts- och föreningsnämnden och stadsfastighetsnämnden pågår utredningar om hur andelen lokalvård i egen regi kan utökas. Detta ser vi, mot bakgrund av ovanstående, som en mycket positiv utveckling. Stadsledningskontoret konstaterar vidare att förutsättningarna

för kulturnämnden och utbildningsnämnden att kunna utöka sin respektive andel lokalvård i egen regi fortsatt bör undersökas.

Mot bakgrund av detta yrkar vi bifall till stadsledningskontorets förslag till beslut.

Yrkande

M, D, L, KD

2026-03-19

Yrkande angående – Redovisning av uppdrag att föreslå vilka verksamheter i stadens lokalvård som kan omorganiseras till egen regi med störst positiv påverkan på arbetsvillkor och minskad risk för arbetslivskriminalitet och exploatering

Förslag till beslut

I kommunstyrelsen

1. Stadsledningskontoret får i uppdrag att utreda hur lokalvården kan effektiviseras, med särskilt fokus på organisation, resursutnyttjande och möjligheter till samordning mellan nämnder.
2. Stadsledningskontoret får i uppdrag att redovisa hur många anställda som arbetar inom lokalvården i stadens samlade verksamheter, inklusive fördelning mellan egen regi och upphandlad verksamhet.
3. Stadsledningskontoret får i uppdrag att genomföra en jämförande kostnadsanalys mellan lokalvård i egen regi och externa leverantörer, inklusive: direkta kostnader, kvalitetsaspekter, flexibilitet och bemanning .

Yrkandet

Utredningen visar att merparten av lokalvården redan utförs i egen regi och att ytterligare övergångar endast är möjliga i begränsad omfattning, eftersom vissa lokaler och typer av städning lämpar sig bättre för externa leverantörer. Vår utgångspunkt är att staden ska ha en kostnadseffektiv och ändamålsenlig lokalvård.

Det är centralt att beslut om driftsform fattas utifrån vad som ger bäst kvalitet och effektivitet, inte utifrån principiella ställningstaganden om drift i egen regi eller extern upphandling. Externa leverantörer kan i många fall erbjuda stordriftsfördelar, flexibilitet

och specialistkompetens som är svåra att upprätthålla inom den egna organisationen, särskilt i mindre eller geografiskt spridda verksamheter.

Samtidigt finns det situationer där egen regi är motiverad, exempelvis där det skapar bättre kontinuitet, kontroll eller verksamhetsanpassning. Det är därför viktigt att staden inte låser sig vid en enskild modell, utan i stället tillämpar ett pragmatiskt och verksamhetsnära förhållningssätt.

Mot denna bakgrund, bör staden stärka uppföljningen av kostnader, kvalitet och effektivitet inom lokalvården, samt säkerställa att nämnderna har goda beslutsunderlag för att kunna göra väl avvägda val mellan egen regi och externa lösningar. På så sätt kan resurserna användas där de gör störst nytta, i verksamheternas kärnuppdrag.

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2026-02-16

Ärendenummer SLK-2025-00973

Handläggare

Britta Timan, Johan Pheiffer

Telefon: 031-368 04 56, 031-368 02 38

E-post: britta.timan@stadshuset.goteborg.sejohan.pheiffer@stadshuset.goteborg.se

Redovisning av uppdrag att föreslå vilka verksamheter i stadens lokalvård som kan omorganiseras till egen regi med störst positiv påverkan på arbetsvillkor och minskad risk för arbetslivskriminalitet och exploatering

Förslag till beslut

I kommunstyrelsen:

Redovisning av kommunstyrelsens uppdrag 2025-09-10 § 674 till stadsledningskontoret, att föreslå vilka verksamheter i stadens lokalvård som kan omorganiseras till egen regi med störst positiv påverkan på arbetsvillkor och minskad risk för arbetslivskriminalitet och exploatering, antecknas och förklaras fullgjort.

Sammanfattning

I samband med redovisning av kommunstyrelsens uppdrag att genomföra en översiktlig kartläggning av lokalvårdsarbete i nämndernas verksamheter fick stadsledningskontoret 2025-09-10 § 674 i uppdrag att föreslå vilka verksamheter i stadens lokalvård som kan omorganiseras till egen regi med störst positiv påverkan på arbetsvillkor och minskad risk för arbetslivskriminalitet och exploatering.

Den aktuella utredningen har utgått från den samlade bild som framkommit i den tidigare kartläggningen. Sedan den initierades har grundskolenämnden, den största köparen av lokalvård, valt att överföra merparten av sin upphandlade lokalvård till egen regi. Från januari 2026 har förskolenämnden tagit motsvarande beslut. Därutöver pågår utredningar inom såväl idrotts- och föreningsnämnden som stadsfastighetsnämnden med inriktning mot att utöka lokalvården i egen regi.

Bland de nämnder som köper mest lokalvård är det endast kulturnämnden som har en större andel extern lokalvård än lokalvård i egen regi. Stadsledningskontoret bedömer att fördelningen bygger på rimliga avvägningar, men att det kan finnas skäl för nämnden att analysera möjligheten till egen regi i vissa större lokaler. Utbildningsnämnden bedöms också ha vissa förutsättningar att utöka andelen egen regi, trots att nämnden redan i dag utför huvuddelen, cirka 80 procent, av den löpande lokalvården i egen regi.

Stadsledningskontoret gör samtidigt bedömningen att lokalvård i egen regi i vissa fall inte kan genomföras utan konsekvenser för kostnad, kvalitet eller personalens arbetsförhållanden, särskilt i lokaler som är för små eller geografiskt svåra att kombinera

till heltidstjänster. Därutöver bedöms det generellt inte vara ändamålsenligt att merparten av den särskilda lokalvården utförs i egen regi.

Mot bakgrund av att lokalvården i huvudsak utförs i egen regi idag kvarstår ett relativt litet utrymme för att genomföra strukturella minskningar av den köpta lokalvården. Detta, tillsammans med de skilda förutsättningarna som finns, såväl mellan nämnder som inom nämnder, medför att stadsledningskontoret bedömer att det är lämpligt att respektive nämnd själv värderar vilken lokalvård som ska utföras i egen regi respektive köpas externt. Med ovanstående redogörelse bedömer stadsledningskontoret att uppdraget kan förklaras fullgjort.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Förutsättningarna för att utöka lokalvården i egen regi skiljer sig åt mellan nämnderna. En ekonomisk sammanställning på aggregerad nivå låter sig därför inte göras utan en mer djupgående genomgång av allt upphandlat städ och en exakt beräkning av hur det skulle genomföras i egen regi. En sådan genomlysning hanteras lämpligast av respektive nämnd.

På ett övergripande plan konstaterar stadsledningskontoret att samtliga nämnder har delar där de sannolikt kan övergå till lokalvård i egen regi utan konsekvenser för vare sig kostnad eller kvalitet. Samtidigt har samtliga nämnder andra delar där motsvarande övergång skulle få negativa konsekvenser. Det handlar då främst om delar av den särskilda lokalvården samt mindre verksamhetslokaler i mer avlägsna lägen.

Bedömning ur ekologisk dimension

Stadsledningskontoret har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bedömning ur social dimension

Den tidigare kartläggningen visar att arbetsvillkoren för lokalvårdare i Göteborgs Stad i vissa avseenden är mer förmånliga än hos stadens ramavtalsleverantörer, samtidigt som villkoren i andra avseenden är likvärdiga och i något fall mer förmånliga i privat sektor. Uppföljningar som genomförts av inköps- och upphandlingsnämnden visar vidare att stadens nuvarande ramavtalsleverantörer lever upp till de krav som ställs avseende arbetsmiljö och arbetsrättsliga villkor. Uppföljningarna har inte heller påvisat förekomst av arbetslivskriminalitet eller exploatering. Samtidigt innebär lokalvård i egen regi generellt sett bättre förutsättningar för styrning, insyn och kontroll än vad som är möjligt vid upphandlad verksamhet. Dessa förutsättningar kan ses som en strukturell fördel i arbetet med att säkerställa efterlevnad av ställda krav och att förebygga risker över tid.

Samverkan

Information har lämnats i central samverkansgrupp (CSG) 2026-01-15 samt 2026-02-12.

Bilaga som ingår i beslutsunderlaget

Kommunstyrelsens protokollsutdrag 2024-10-09 § 824

Beskrivning av ärendet

Uppdrag

I samband med redovisningen av kommunstyrelsens uppdrag 2024-10-09 § 824 att genomföra en översiktlig kartläggning av lokalvårdsarbete i nämndernas verksamheter, vad som utförs av anställda i Göteborgs Stad respektive vad som upphandlas samt jämförelsen av arbetsvillkor mellan egen regi och upphandlande aktörer, fattade kommunstyrelsen beslut om ett nytt uppdrag i ärendet. Stadsledningskontoret gavs 2025-09-10 § 674 i uppdrag att föreslå vilka verksamheter i stadens lokalvård som kan omorganiseras till egen regi med störst positiv påverkan på arbetsvillkor och minskad risk för arbetslivskriminalitet och exploatering.

Av uppdraget framgick att ärendet skulle redovisas i personalutskottet, vilket skedde 2026-02-25.

Resultat av tidigare genomförd kartläggning

I den kartläggning som redovisades till kommunstyrelsen i september 2025 framgår att lokalvården i Göteborgs Stad organiseras på olika sätt beroende på nämndernas verksamhetsinriktning, lokalförutsättningar och egna bedömningar av vad som ger bäst kvalitet, flexibilitet och kostnadseffektivitet. I vissa fall har nämnderna gjort mer aktiva val utifrån sådana överväganden. I andra fall är dagens lösning snarare ett resultat av beslut tagna i samband med tidigare organisationsförändringar. Sammantaget visade kartläggningen att vissa nämnder hanterar lokalvården helt i egen regi, andra anlitar upphandlade leverantörer, och många har valt en kombination av båda modellerna. Löpande lokalvård hanteras i varierande grad i egen eller extern regi, medan specialiserade tjänster som höghöjdsstädning och golvvård i regel köps in.

Göteborgs Stads ramavtal för lokalvårdstjänster omfattar tre leverantörer som är bland de största i branschen. Avtalet omfattar både regelbunden och löpande lokalvård samt specialiserade tjänster. Av de förvaltningar stadsledningskontoret hade dialog med inom ramen för kartläggningen var det en nämnd som hade eget avtal inom lokalvård (för säkerhetsklassade vikarier). Av kartläggningen framgick vidare att Göteborgs Stad i ramavtalet ställer krav på arbetsrättsliga villkor i nivå med kollektivavtal. Kraven syftar till att säkerställa skäliga arbetsvillkor och motverka osund konkurrens. Samtliga tre upphandlade leverantörer omfattas av kollektivavtal. En översiktlig jämförelse visade att kollektivavtalen för personal i Göteborgs Stad i vissa avseenden innebär mer förmånliga villkor än motsvarande avtal hos stadens ramavtalsleverantörer, exempelvis fler semesterdagar och rätt till heltid. I andra avseenden är villkoren mer likvärdiga, och i något fall mer förmånliga i privat sektor.

I kartläggningen redovisades även hur avtalsuppföljning används för att säkerställa att stadens ramavtalsleverantörer lever upp till ställda krav, däribland krav på arbetsvillkor. Uppföljningsansvaret är delat mellan inköps- och upphandlingsnämnden och berörda beställande nämnder. Inom lokalvårdsområdet har inköps- och upphandlingsnämnden genomfört två fördjupade uppföljningar genom stickprov, arbetsplatsbesök och dokumentgranskning. Uppföljningen av det tidigare ramavtalet 2019 visade flera brister som senare åtgärdades, medan uppföljningen av nuvarande ramavtal identifierade betydligt färre avvikelser. Enligt inköps- och upphandlingsnämnden tyder det på förbättrade rutiner och ökad kunskap hos leverantörerna.

Av kartläggningen framgick vidare att Göteborgs Stad, utöver kravställande och uppföljning, arbetar för skäliga arbetsvillkor genom att stärka beställarkompetensen. Stadens sätt att beställa lokalvård påverkar leverantörernas möjligheter att planera och bemanna sina uppdrag på ett hållbart sätt. Kort framförhållning, snabba förändringar eller otydliga uppdrag kan försvåra leverantörernas arbete och i förlängningen påverka arbetsvillkoren för personalen.

Utredningens utgångspunkter och inriktning

Nu aktuell utredning har utgått från den samlade bild som framkommit i den tidigare kartläggningen. Som beskrivits ovan visar kartläggningen av de arbetsrättsliga villkoren i aktuella kollektivavtal för lokalvårdare i Göteborgs Stad i vissa avseenden är mer förmånliga än hos stadens ramavtalsleverantörer. I andra avseenden var villkoren mer likvärdiga, och i något fall mer förmånligt i privat sektor. I den uppföljning inköps- och upphandlingsnämnden genomfört har inget framkommit som påvisar förekomst av arbetslivskriminalitet eller exploatering hos stadens nuvarande ramavtalsleverantörer. Det finns inte heller något som tyder på att leverantörerna inte lever upp till de krav som ställs avseende arbetsmiljö och arbetsrättsliga villkor. Samtidigt innebär lokalvård i egen regi dock generellt sett bättre förutsättningar för styrning, insyn och kontroll än vad som är möjligt vid upphandlad verksamhet. Mot denna bakgrund har utredningen främst haft fokus på att analysera de ekonomiska och verksamhetsmässiga konsekvenserna av att bedriva lokalvård i egen regi.

Urvalet av de nämnder som har ingått i utredningen bygger på det ursprungliga uppdragets redovisning av nämndernas kostnader för inköp av lokalvård på ramavtal. År 2024 köpte stadens nämnder totalt tjänster från de tre ramavtalsleverantörerna inom område lokalvård för knappt 77 miljoner kronor, vilket var sju miljoner mer än 2023. Att kostnaderna ökade kan bero på flera orsaker som inte enbart handlar om frågan om huruvida nämnderna köpt mer lokalvård eller inte. Bland annat finns det utrymme för parterna att göra årsvisa prisjusteringar inom ramavtalet som kan förklara kostnadsökningen. Det kan också bero på att en större andel av beställningar gjorts för lokalvård i lokaler där kvadratmeterkostnaden är högre. De nämnder som år 2024 köpte tjänster för högst belopp från ramavtalsleverantörerna var i fallande ordning grundskolenämnden, förskolenämnden, kulturnämnden, idrotts- och föreningsnämnden samt utbildningsnämnden. Tillsammans stod de för cirka 70 procent av inköpen.

Grundskolenämnden har därefter genomfört en omstrukturering av lokalvården som inneburit att nästintill all löpande lokalvård numer utförs i egen regi med en årlig besparing på nästan två miljoner kronor som följd. Därmed återfinns inte nämnden längre bland stadens större inköpare av lokalvård. De kvarvarande fyra nämnderna tillsammans med stadsfastighetsnämnden, som nu är den femte största inköparen av lokalvård, står nu för 66 procent av alla inköp av lokalvård på ramavtal. Samtidigt har den totala volymen år 2025 minskat med cirka 4,5 miljoner kronor till ungefär 72,5 miljoner kronor. Resterande nämnder upphandlar lokalvård till så små belopp att de har avgränsats bort ur utredningen. Exempelvis är nämnden för funktionsstöd respektive kommunstyrelsen den sjätte och sjunde upphandlaren av lokalvård med årliga inköp på mindre än 4 miljoner kronor per nämnd. Detta utesluter dock inte att vissa av utredningens generella slutsatser kan vara applicerbara även på dessa nämnder. Följaktligen har utredningen valt att fokusera på den upphandlade lokalvården hos förskolenämnden, kulturnämnden, idrotts- och föreningsnämnden, utbildningsnämnden samt stadsfastighetsnämnden.

I utredningen har lokalvården delats upp i två delar, löpande lokalvård och särskild lokalvård. Den löpande lokalvården är den lokalvård som utförs regelbundet av nämndernas olika verksamhetslokaler. Särskild lokalvård genomförs i stället vid enskilda tillfällen och/eller kräver särskild utrustning eller kompetens. Exempel på särskild lokalvård är storstädning, sanering, fönsterputs, höghöjdsstädning och golvvård.

Nämndernas nuvarande organisering och förutsättningar för drift i egen regi

Särskild lokalvård

Merparten av den särskilda lokalvården är upphandlad, även hos de nämnder som i övrigt utför lokalvård i egen regi. Nämndernas kostnader för det som definieras som särskild lokalvård utgör en liten del av deras totala kostnader för lokalvård. I de fem nämnderna som utredningen fokuserat på ligger andelen på mellan 2,5-5,5 procent. Därtill kan den särskilda lokalvården innebära behov av särskild utrustning såsom golvvårdsmaskiner och skylifts som endast används vid ett fåtal tillfällen. Detta medför även särskilda utbildningsbehov för att personalen ska kunna hantera såväl maskiner som kemikalier som inte används i den löpande lokalvården. Beroende av inriktningen hos respektive verksamhet kan det även vara nödvändigt att genomföra merparten av den särskilda lokalvården under semesterperioder, vilket skapar ytterligare svårigheter att hantera inom den egna organisationen. Undantaget är idrotts- och föreningsnämnden som har rutiner för att utnyttja de naturliga svängningarna i besöksstrycket på deras anläggningar, där beläggningen på exempelvis sporthallarna går ner avsevärt under sommarmånaderna. Mot bakgrund av de ovan beskrivna svårigheterna att utföra särskild lokalvård i egen regi, och då denna endast utgör en mindre del av den totala lokalvården, har utredningen avgränsats till att i huvudsak fokusera på den löpande lokalvården.

Löpande lokalvård

Löpande lokalvård avser regelbunden lokalvård i nämndernas verksamhetslokaler. Förutsättningarna skiljer sig mellan nämnderna utifrån tidigare organisatoriska lösningar och verksamhetens karaktär, varför nulägesbeskrivningen redovisas per nämnd.

Förskolenämnden

Förskolenämnden står för cirka 20 procent av all upphandlad lokalvård bland stadens nämnder. Därmed var nämnden 2025 den nämnd som köpte mest lokalvård från externa leverantörer. Merparten av förskolenämndens löpande lokalvård utförs dock i egen regi. Den externa lokalvården utgör enbart 15 procent av nämndens samlade kostnader för lokalvård. Det som avviker är i huvudsak område sydväst där lokalvården är upphandlad. Den nuvarande fördelningen är en följd av att nämnden har övertagit olika strukturer från stadsdelsnämnderna.

Den upphandlade lokalvården i område sydväst har därmed utgjort en särskild del av beståndet, som förvaltningen har använt som referenspunkt i förhållande till den egna verksamheten i syfte att främja effektiviseringar. Förskoleförvaltningen bedömer dock att en sådan referenspunkt inte längre tillför mervärde, eftersom lokalvården numera bedöms kunna bedrivas mer ändamålsenligt i egen regi. Under hösten 2025 har därför förberedelser genomförts för att omorganisera verksamheten så att även lokalvården i område sydväst ska utföras i egen regi.

Förvaltningen bedömer att lokalvården kan bli något dyrare i egen regi, men att detta samtidigt skapar bättre förutsättningar för såväl högre kvalitet som ökad flexibilitet. Det lägre priset hos den upphandlade leverantören bedöms av förskoleförvaltningen bero på en lägre avverkningsgrad (tid per kvadratmeter), vilket också bedöms vara den främsta orsaken till att kvaliteten upplevs som lägre.

Från och med den 1 januari 2026 utförs även den löpande lokalvården i sydväst i egen regi. Detta innebär att nämnden inte längre är en av stadens större köpare av extern lokalvård. I övrigt köper nämnden lokalvård från andra nämnder i staden där detta bedöms ändamålsenligt, dels från grundskolenämnden i södra skärgården, dels från äldre samt vård- och omsorgsnämnden i de fall nämnderna delar lokaler.

Kulturnämnden

Kulturnämnden står för cirka 15 procent av nämndernas köp av extern lokalvård och är därmed den näst största köparen. Cirka 80 procent av kulturnämndens löpande lokalvård utförs av stadens ramavtalsleverantörer. Biblioteken och kulturhusen omfattar 30 fastigheter med i huvudsak likartade lokalvårdsbehov, bestående av publika ytor med tillhörande kontorsdelar. Muséer och konsthallar är färre till antalet men omfattar samtidigt större lokaler. Utifrån dialogen med kulturförvaltningen framgår att förvaltningen är nöjd med den lokalvård som köps via ramavtal, både vad gäller kvalitet och pris. Förvaltningen gör bedömningen att leverantörerna har bättre förutsättningar att kontinuerligt vidareutbilda sin personal, eftersom lokalvård utgör deras kärnverksamhet. Den främsta anledningen till att köpa lokalvård externt anges vara svårigheten att skapa heltidstjänster. Flertalet lokaler är relativt små, vilket skulle kräva att en lokalvårdare förflyttar sig mellan två, ibland tre, olika lokaler för att uppnå heltid. Städningen sker dessutom företrädesvis tidigt på morgonen, innan verksamheten öppnar, vilket ytterligare försvårar möjligheterna att skapa lämpliga heltidstjänster. Leverantörerna har i större utsträckning möjlighet att kombinera uppdraget med andra närliggande kunders lokaler och därigenom minska restiderna.

För några av de större muséerna bedöms lokalernas storlek kunna innebära bättre förutsättningar att skapa heltidstjänster, eftersom städvolymen i större utsträckning kan utföras på en och samma arbetsplats. Där kan å andra sidan lokalvårdsbehovet variera med utställningarnas popularitet. Förvaltningen bedömer därför att det är enklare att anpassa lokalvårdens omfattning genom att öka eller minska beställningen hos de upphandlade leverantörerna.

Idrotts- och föreningsnämnden

Idrotts- och föreningsnämnden står för 11 procent av nämndernas köp av extern lokalvård. Merparten av städets i egen regi utförs av idrottsarbetare och badpersonal där lokalvård då utgör en mindre del av respektive tjänst. Detta medför att det inte finns någon tillförlitlig statistik över hur nämndens kostnader för lokalvård fördelas mellan externa leverantörer och egen regi. Därtill har nämnden dessutom ett antal föreningsdriftsavtal som innebär att olika föreningar också städar anläggningen.

Det är framför allt till de större badhusen som nämnden köper extern lokalvård. Köpen avser främst kringutrymmen såsom omklädningsrum, korridorer och kaféer, medan städningen inne i simhallarna utförs i egen regi. Nämnden köper även lokalvård i sporthallar som är obemannade och där städningen inte har kunnat organiseras genom föreningsdrift.

Enligt förvaltningens bedömning är den främsta anledningen till att lokalvård köps externt att dessa uppgifter annars skulle utgöra en alltför stor del av respektive idrottsarbeters tjänst och därmed göra tjänsterna mindre attraktiva. I takt med att verksamheten har vuxit finns det nu förutsättningar att i stället skapa heltidstjänster för särskilda lokalvårdare. Detta skulle kunna möjliggöra att en större andel av lokalvården utförs i egen regi. Förvaltningen utreder för närvarande förutsättningarna för en sådan förändring.

Utbildningsnämnden

Med en andel om 10 procent är utbildningsnämnden den fjärde största köparen av extern lokalvård. Merparten av nämndens löpande lokalvård utförs dock i egen regi. Bortsett från några geografiskt spridda smålokaler är det framför allt Hvitfeldska gymnasiet, MTG (motorbranschens tekniska gymnasium) och den anpassade gymnasieskolan där lokalvård köps externt. Förvaltningen upplever inga påtagliga skillnader i vare sig kostnad eller kvalitet mellan lokalvård i egen regi och extern lokalvård. Däremot har det varit enklare att hantera sjukskrivningar där lokalvården köps externt. Nämnden har även ett stort antal skolor som används som övernattningslokaler i samband med olika idrottscuper. Detta medför behov av omfattande städinsatser under semestertider, vilket enligt förvaltningens bedömning underlättas genom extern lokalvård.

Stadsfastighetsnämnden

Stadsfastighetsnämnden står för 8 procent av nämndernas köp av extern lokalvård och extern lokalvård utgör cirka hälften av nämndens totala kostnader för lokalvården. Utöver sina egna verksamhetslokaler utför nämnden lokalvård för exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden och stadsmiljönämnden. Som en följd av att nämnden har övertagit befintliga strukturer i samband med införandet av den nya nämndorganisationen förekommer både lokalvård i egen regi och extern lokalvård i samma lokaler. Förvaltningen gör bedömningen att det förekommer stora variationer i kvaliteten på den köpta lokalvården.

Från och med hösten 2026 kommer de fyra förvaltningarna att samlokaliseras i kvarteret Traktören. I avvaktan på detta har förvaltningen valt att inte tillsätta tjänster vid avgångar för att undvika risken för övertalighet. Det har medfört att andelen extern lokalvård har ökat. Förvaltningarna har nu beslutat att lokalvården i Traktören ska utföras i egen regi, vilket kommer innebära en utökning av den egna lokalvårdsorganisationen. Parallellt genomförs en översyn av lokalvården i övriga delar av verksamheten i syfte att säkerställa en ändamålsenlig organisering även på längre sikt. Översynen omfattar hur lokalvårdsresurser i egen regi kan disponeras utifrån verksamhetens samlade behov. I nuläget är det inte fastställt hur detta kommer att påverka nuvarande placeringar eller arbetsformer.

Stadsledningskontorets bedömning

Stadsledningskontoret kan inledningsvis konstatera att lokalvården redan idag till övervägande del utförs i egen regi. Genom besluten i grundskolenämnden och förskolenämnden har den upphandlade lokalvården i staden minskat med ytterligare uppskattningsvis 25 procent sedan kommunstyrelsen initierade översynen av lokalvården. Därutöver pågår utredningar inom såväl idrotts- och föreningsnämnden som stadsfastighetsnämnden med inriktning mot att utöka lokalvården i egen regi.

Vid en närmare genomgång av fördelningen bland de nämnder som köper mest lokalvård framgår det att endast kulturnämnden har en större andel extern lokalvård än lokalvård i egen regi. Stadsledningskontoret bedömer att fördelningen bygger på rimliga avvägningar. Det kan dock finnas skäl för nämnden att överväga en fördjupad analys av möjligheten att övergå till egen regi i vissa större verksamhetslokaler, såsom större muséer. Kontoret bedömer att även utbildningsnämnden kan ha vissa förutsättningar att utöka andelen egen regi något, även om nämnden redan i dag utför omkring 80 procent av den löpande lokalvården i egen regi.

Stadsledningskontoret bedömer samtidigt att det finns vissa omständigheter där lokalvård i egen regi inte kan genomföras utan att det medför konsekvenser för kostnad, kvalitet eller personalens arbetsförhållande. Det gäller framför allt lokaler som är för små för att möjliggöra heltidstjänster och/eller där lokalernas geografiska läge försvårar möjligheten att kombinera flera lokaler till en sammanhållen tjänst. I dessa fall bedöms externa leverantörer ha bättre förutsättningar att kombinera sina uppdrag med andra kunder.

Det bedöms generellt inte heller vara ändamålsenligt att merparten av den särskilda lokalvården utförs i egen regi. Särskild lokalvård kräver ofta specialiserad utrustning som används vid ett fåtal tillfällen samt särskild kompetens för hantering av maskiner och kemikalier som inte förekommer i den löpande lokalvården. En mer samlad organisering av den särskilda lokalvården skulle kunna övervägas. Dock bedöms förutsättningarna för en sådan organisering vara begränsade mot bakgrund av den begränsade omfattningen av den särskilda lokalvården (2,5-5,5 procent) samt att arbetet i stor utsträckning behöver utföras under samma period på året.

Sammanfattningsvis kan konstateras att lokalvården i huvudsak redan idag utförs i egen regi och att det pågår översyner inom nämnderna för att öka utförandet i egen regi ytterligare. Det innebär att det kvarstår ett begränsat utrymme för strukturella minskningar av den köpta lokalvården. De kvarvarande volymerna är små och förenade med särskilda verksamhets- och lokalrelaterade förutsättningar, vilket innebär att bedömningar behöver göras på en mycket detaljerad nivå. Sådana avvägningar görs lämpligen av respektive nämnd utifrån sina specifika förutsättningar.

Med ovanstående redogörelse bedömer stadsledningskontoret att uppdraget kan förklaras fullgjort.

Jonas Kinnander

Eva Hessman

Direktör Ärende och utredning

Stadsdirektör

§ 674 Ärendenummer SLK-2024-00845

Redovisning av uppdrag om att kartlägga lokalvårdsarbetet i nämndernas verksamheter

Beslut

Enligt stadsledningskontorets förslag med tillägg enligt yrkande från V, S och MP:

1. Redovisningen av kommunstyrelsens uppdrag 2024-10-09 § 824 till stadsledningskontoret, att genomföra en översiktlig kartläggning av lokalvårdsarbete i nämndernas verksamheter, vad som utförs av anställda i Göteborgs Stad respektive vad som upphandlas samt jämförelsen av arbetsvillkor mellan egen regi och upphandlande aktörer, antecknas och förklaras fullgjort.
2. Stadsledningskontoret får i uppdrag att föreslå vilka verksamheter i stadens lokalvård som kan omorganiseras till egen regi med störst positiv påverkan på arbetsvillkor och minskad risk för arbetslivskriminalitet och exploatering. Utredningen ska omfatta ekonomiska och verksamhetsmässiga konsekvenser. Uppdraget ska redovisas till personalutskottet.

Tidigare behandling

Bordlagt den 4 juni 2025, § 439 och den 27 augusti 2025, § 616.

Handlingar

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande den 12 maj 2025.

Tilläggsyrkande från V, S och MP den 5 september 2025.

Yrkanden

Daniel Bernmar (V) yrkar bifall till tilläggsyrkande från V, S och MP den 5 september 2025.

Axel Josefson (M) yrkar bifall till stadsledningskontorets förslag och avslag på tilläggsyrkande från V, S och MP den 5 september 2025.

Propositionsordning

Kommunstyrelsen beslutar först att bifalla stadsledningskontorets förslag.

Ordföranden Jonas Attenius (S) ställer härfter propositioner på bifall respektive avslag på tilläggsyrkandet från V, S och MP och finner att det bifallits. Omröstning begärs.

Protokollsutdrag

Sammanträdesdatum: 2025-09-10

Omröstning

Godkänd voteringsproposition: "Ja för bifall och Nej för avslag på tilläggsyrkandet från V, S och MP."

Daniel Bernmar (V), Viktoria Tryggvadottir Rolka (S), Blerta Hoti Singh (S), Jenny Broman (V), Karin Pleijel (MP), tjänstgörande ersättaren Johannes Hulter (S) och ordföranden Jonas Attenius (S) röstar Ja (7).

Axel Josefson (M), Hampus Magnusson (M), Martin Wannholt (D), Jörgen Fogelklou (SD), Axel Darvik (L) och tjänstgörande ersättaren Nina Miskovsky (M) röstar Nej (6).

Protokollsutdrag skickas till

Stadsledningskontoret